

MUZEUM WSPÓŁCZESNE

WROCLAW

Koncepcja programowa

Opracowanie przygotowane przez Zespół Programowy
w składzie:

Piotr Krajewski

Dorota Monkiewicz

współpraca: Jerzy Ilkosz

ekspert opiniujący: Mariusz Hermansdorfer

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

1. Nazwa

2. Misja Muzeum

2.1 Otoczenie programowe muzeum

2.2 Zakres muzeum

2.3 Kolekcja

3. Pola działalności i struktura MWW

3.1 Funkcje podstawowe

3.2 Funkcje pochodne - wspierające formy aktywności MWW

3.3 Założenia do programu operacyjnego MWW

3.4 Struktura organizacyjna Muzeum

3.5 Sieć partnerskich instytucji MWW

4. MWW na tle innych muzeów

4.1 Istniejące muzea, centra i nowe obiekty w Polsce

4.2 Atuty MWW, związane z tłem sytuacyjnym

4.3 Warunki sukcesu MWW, zależne od działalności programowej

II. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE BYDYNKU MUZEUM

1. Atuty usytuowania urbanistycznego budynku MWW

2. Założenia dla konkursu architektonicznego MWW

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

1. Nazwa

Muzeum Współczesne Wrocław

Proponowanym *novum* jest rezygnacja z tradycyjnego określenia „muzeum sztuki” w celu podkreślenia współczesnego charakteru oczekiwań oraz stawianych muzeum wyzwań. Jednocześnie, postulowana nazwa pozwala przejść ponad typowymi sporami programowymi zogniskowanymi wokół zagadnienia „sztuka współczesna” czy „sztuka nowoczesna”.

Nazwa Muzeum Współczesne wraca do źródeł pojęcia muzeum jako Domu Muz (prócz dziewięciu muz mitologicznych, także dwóch współczesnych: X muzy - kina i XI - komunikacji). Rozpoznawalność nazwy Muzeum Współczesne i procesy jej społecznego zapamiętywania będą wspierane poprzez istniejące przyzwyczajenia z obszaru teatru, gdzie – jak ma to także miejsce we Wrocławiu – zadomowiona jest nazwa Teatr Współczesny.

Nazwa Muzeum Współczesne Wrocław utrwała korzystne konotacje z miastem i jego współczesnymi aspiracjami, przede wszystkim jednak doskonale odpowiada misji muzeum, jaką jest stworzenie przyjaznego współczesnego ekosystemu kulturowego w miejsce tradycyjnie rozumianej instytucji eksponowania i gromadzenia sztuki.

2. Misja Muzeum

Misją Muzeum Współczesnego będzie rozwijanie i wzmacnianie relacji społecznych wobec sztuki współczesnej, kształtowanych dzięki lepszemu rozumieniu jej wartości poprzez działalność wystawienniczą, edukacyjną, powiększanie kolekcji i jej opracowywanie oraz tworzenie przyjaznych warunków uczestnictwa w sztuce.

Atrakcyjne formy prezentacji, edukacji i interpretacji, wykorzystujące współczesne narzędzia komunikacji wizualnej, kierowane będą do zróżnicowanych wiekowo i społecznie grup: od kreatywnych środowisk kulturo- i opiniotwórczych, po szerokie

rzesze odbiorców, w tym dzieci i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Równorzędną do przestrzeni wystawienniczej będzie przestrzeń komunikacyjna Muzeum Wirtualnego, umożliwiająca nowe formy kontaktu i integracji społecznościowej.

Misją Muzeum Współczesnego jest szeroko rozumiana praca nad współczesnością, tworzenie relacji łączących w jednym procesie scenę zjawisk artystycznych i jej widowię, fakty artystyczne i warunki budujące ich rozumienie. Wiedza uzyskiwana z bezpośredniego obcowania ze sztuką, przyswajana przez praktyczne uczestnictwo oraz możliwość uzyskania tłumaczącego dzieło komentarza sprzyja samopoznaniu odbiorcy, określeniu własnej tożsamości w przestrzeni prywatnej i publicznej oraz w perspektywie czasowej.

Muzeum Współczesne Wrocław jest projektowane jako przedsięwzięcie wizerunkowe dla miasta. Duża waga przykładana do lokalnych tradycji miasta w zakresie eksperymentu artystycznego, zapisana w założeniach programowych MWW, w połączeniu z działaniami na polu gospodarki i życia społecznego, przyczyni się do efektu synergii różnorodnych działań, promujących Wrocław jako miasto modernizacyjnego sukcesu, odniesionego w dziedzinie społecznej, kulturowej i ekonomicznej. Podobnie jak w innych dziedzinach gospodarki, tak i w kulturze, warunkiem sukcesu jest efektywność gospodarowania lokalnym kapitałem kulturowym.

2.1 Otoczenie programowe muzeum

2.1.1 Tradycje artystyczne Wrocławia

- **tradycja konceptualna:** m in. Jerzy Rosołowicz, Jerzy Ludwiński (Muzeum Sztuki Aktualnej i Galeria pod Mona Liza), Jan Chwałczyk, Wanda Gołkowska, Symposium Wrocław 70, Galeria X, Stanisław Dróżdź, Anna i Roman Kuterowie, Zdzisław Jurkiewicz, „strukturaliści” Alfons Mazurkiewicz i Józef Hałas; wyprzedzająca wiele z tych nurtów działalność Wacława Szpakowskiego na początku XX wieku, oraz liczni kontynuatorzy nurtu konceptualnego i kontekstualnego.

- **tradycja foto-medialna:** m.in. Galeria Permafo (Zbigniew Dłubak, Natalia LL, Andrzej Lachowicz), Galeria Sztuki Aktualnej (1972-74), Galeria Foto-Medium-Art, Fundacja WRO Centrum Sztuki Mediów.
- **tradycja akcjonizmu** – m.in. Sensybilizm wrocławski, Grupa Luxus, Pomarańczowa Alternatywa oraz kultura niezależna, drugi obieg i sztuka polityczna w dekadzie lat 80.
- **performance i pogranicza teatru** - Jerzy Grotowski, Kalambur i Międzynarodowe Festiwale Teatru Otwartego (lata 60. - 80.), Helmut Kajzar
- **dolnośląskie tradycje sztuk stosowanych**
- **wrocławska tradycja muzealna** - reprezentatywna obecność sztuki współczesnej w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

2.1.2 główni partnerzy programowi:

– Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Dolnośląska Zachęta, Muzeum Architektury

2.1.3 potencjalni partnerzy dla inicjatyw programowych

instytucje kultury i organizacje pozarządowe organizujące wydarzenia z dziedziny sztuki mediów, performance, muzyki współczesnej i dźwiękowych form audiowizualnych, industrial art, designu, eksperymentalnego teatru, działań intermedialnych, etc

2.2 Zakres muzeum

2.2.1 Zakres przedmiotowy

Sztuki wizualne powiązane z innymi dziedzinami kultury.

Rejestrowanie na bieżąco zjawisk artystycznych oraz przemian kulturowych fascynacji: obyczajów, mody, mediów komunikacyjnych, nastrojów politycznych i postaw moralnych, poprzez które określa się obrazowa świadomość współczesności.

2.2.2 Zakres czasowy

A/ progresywne kierunki artystyczne od połowy lat 60.

W Polsce około połowy lat 60. zostają zapoczątkowane procesy, których konsekwencje widoczne są we wszystkich przejawach sztuki aktualnej. Pojawiają się konceptualne działania fotograficzne, filmowe i parateatralne. Nowa sztuka przestaje mieścić się w

tradycyjnych ramach „pięknego przedmiotu artystycznego”. Z jednej strony dzieło sztuki transformuje się w konstrukt teoretyczny, gdzie na plan pierwszy wysuwa się jego aspekt poznawczy (Jerzy Rosołowicz, Włodzimierz Borowski), z drugiej zaś wielu artystów nawiązuje bezpośredni dialog z produktami współczesnej cywilizacji na zasadzie cytatu, aluzji, czy zastosowania nowych materiałów i technologii (Władysław Hasior, Alina Szapocznikow). Do miana „sztuki w ogóle” (art-in-general) aspirują zarówno wytwory sztuki użytkowej (Magdalena Abakanowicz), jak i projektowania przemysłowego (Andrzej Pawłowski). Zjawisko interdyscyplinarności sztuki podważa tradycyjne podziały na malarstwo, rzeźbę i rysunek oraz detronizuje medium malarstwa z pozycji głównego wehikułu współczesnej sztuki. Pojawiają się obiekty - nie-rzeźby i nie-obrazy (m.in. w twórczości Zbigniewa Gostomskiego), instalacje przestrzenne zwane wówczas *environment* (w twórczości Andrzeja Matuszewskiego czy Edwarda Krasińskiego). W obrębie wielu indywidualnych karier artystycznych kolejne etapy przemian prowadzą do rozwiązań konceptualnych, a następnie ku różnorodnym formom medialnym. Wrocławskie środowisko artystyczne było liderem tych procesów, co znalazło wyraz w organizacji jednego z najbardziej spektakularnych wydarzeń tego okresu – Sympozjum sztuki konceptualnej - Wrocław 70.

Z perspektywy współczesnej muzeologii staje się dziś coraz bardziej oczywistym i nagłym przekonanie, że prezentacja omawianej tu awangardy artystycznej wymaga nowych strategii kuratorskich i wystawienniczych, możliwych do uruchomienia dzięki nowoczesnym narzędziom. MWW stwarza te możliwości. Inaczej niż w przypadku tradycyjnego malarstwa, rzeźby czy prac na papierze, nie chodzi tu o tradycyjne „muzealne znawstwo”, lecz o inny rodzaj myślenia o aranżowanej narracji i przestrzeni wystawowej, uwzględniającego w szerokim zakresie kulturowy kontekst dzieła oraz nowy typ relacji pomiędzy widzem i muzeum / muzeum i jego otoczeniem / muzeum i artystą. W nowym muzeum prezentacja dzieł sztuki ostatnich dekad może mieć charakter pionierski na gruncie polskim, tak pod względem naukowym, jak i wystawienniczym, a wynikiem tych działań powinien stać się artystyczny spektakl, atrakcyjny zarówno dla publiczności profesjonalnej jak i zwykłego widza. Bardzo ważnym komponentem tego spektaklu jest możliwość REWITALIZACJI, nowego pozycjonowania i redefinicji

znaczeń wybitnych dzieł polskiej awangardy w kontekście aktualnej sceny artystycznej.

Przyjęta przez nas „granica współczesności” jest propozycją na inaugurację działalności muzeum i „ekspozycję startową”. Jest to granica umowna posiadająca charakter kroczący, i może być rewidowana w trakcie dalszej dyskusji programowej oraz w trakcie pracy zespołu programowego muzeum nad konkretnymi zagadnieniami i wystawami.

B/ sztuka aktualna z uwzględnieniem dzieł tworzonych dla Muzeum

„Galerie sztuki współczesnej przy muzeach mogą tylko reagować z pewnym opóźnieniem na zjawiska artystyczne, na których powstanie nie mogą mieć żadnego wpływu. Inaczej wygląda sprawa Muzeum Sztuki Aktualnej, które musi prowokować fakty artystyczne, przyspieszyć je, być po prostu miejscem, gdzie rodzi się nowa sztuka, być jej czułym sejsmografem, a również katalizatorem” [z tekstu Jerzego Ludwińskiego *Muzeum Sztuki Aktualnej we Wrocławiu (koncepcja ogólna)*, Wrocław 1966]

Przypominając te sformułowane we Wrocławiu przed 40 laty postulaty Jerzego Ludwińskiego zakładamy, że MWW będzie aktywnym uczestnikiem procesów artystycznych.

2.2.3 Zakres terytorialny:

- sztuka progresywnego środowiska artystycznego Wrocławia
- sztuka polska
- sztuka Europy Środkowej i Bałkanów ze szczególnym uwzględnieniem sztuki krajów Grupy Wyszehradzkiej)
- globalna scena artystyczna

2.3 Kolekcja

2.3.1 Ekspozycja startowa

Brak w Polsce muzeum skupionego na sztuce najnowszej, prezentowanej w perspektywie ostatniego półwiecza.

Nie jest dziś możliwe stworzenie „od nowa” dobrej i reprezentatywnej kolekcji

sztuki polskiej od lat 60. W większości wypadków wybitne dzieła polskich artystów z tego okresu znalazły już swoje miejsce w kolekcjach publicznych (problem ten odpowiednio maleje w odniesieniu do dekady lat 70., 80, i 90.). Jednak bogate zbiory obecne w Muzeum Narodowym we Wrocławiu stwarzają szansę bezkolizyjnego skorzystania przez Muzeum Współczesne z depozytów wybranych dzieł sztuki na zasadzie współpracy i porozumienia. Depozyty z MNWr pozwolą stworzyć wartościową prezentację historyczną, ukazującą ciągłość rozwojową współczesnej sztuki, a jednocześnie budować ważny, merytoryczny kontrapunkt dla kolekcji własnej MWW.

Postulujemy, aby w momencie otwarcia Muzeum Współczesnego znajdowała się w nim „ekspozycja startowa”, złożona z dzieł pochodzących z następujących źródeł:

- wybrane depozyty z kolekcji sztuki współczesnej Muzeum Narodowego we Wrocławiu (patrz załącznik nr 1)
- dzieła z kolekcji Dolnośląskiej Zachęty
- dzieła kolekcji własnej MWW (zakupy własne w okresie od powołania instytucji do otwarcia muzeum)
- depozyty pozyskane z innych źródeł

2.3.2 Sposoby tworzenia i finansowania kolekcji

Po otwarciu muzeum kolekcja powinna być powiększana w oparciu o:

- zakupy własne
- dzieła sztuki wyprodukowane przez/dla MWW w ramach działalności programowej
- centralne programy operacyjne MKiDN (głównie Dolnośląska Zachęta)
- kolekcję nagrody artystycznej Wrocławia. Postulujemy ustanowienie corocznej wysokiej nagrody finansowej oraz zakup do kolekcji dzieła nagrodzonego artysty.
- kolekcje korporacyjne na zasadzie współpracy strategicznej
- darowizny i depozyty podmiotów publicznych i prywatnych z kraju i zagranicy

2.3.3 Kolekcja MWW powinna obejmować następujące dziedziny i formy medialne:

- obiekty i instalacje przestrzenne (w tym świetlne i dźwiękowe)

- sztuka ruchomego obrazu: wszelkie formy projekcyjne i ekranowe (m in: film eksperymentalny, wideo)
- inne formy aktywności kulturowej związane z kulturą życia codziennego
- nowe pojawiające się formy sztuki i kreatywności kulturowej
- malarstwo
- rzeźbę
- nowe media – formy interaktywne, komunikacyjne i intermedialne
- dzieła *site-specific* (sztukę do miejsca)
- dzieła wykonane w technikach rysunkowych, graficznych, fotograficznych
- dokumentacje artystyczne
- zespoły archiwalne z zakresu historii sztuki i krytyki artystycznej

3. Pola działalności i struktura MWW

3.1 Funkcje podstawowe

3.1.1 Kolekcje i ekspozycje

- budowanie kolekcji
- prezentacja ekspozycji stałych i czasowych
- zamawianie i produkcja dzieł sztuki
- organizacja projektów artystycznych indywidualnych i grupowych, lokalnych, krajowych i międzynarodowych
- krajowa i międzynarodowa wymiana wystaw dzieł sztuki współczesnej oraz wzajemne pobyty rezydencjalne artystów
- współpraca artystyczna, kuratorska i naukowa w zakresie sztuki współczesnej na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym

Muzeum powinno być odpowiednio przygotowane w zakresie logistycznym i merytorycznym do przyjmowania dużych prestiżowych wystaw zagranicznych oraz współprodukcji międzynarodowych wystaw prezentowanych w wielu ośrodkach.

3.1.2 Działalność naukowa

- opracowywanie zbiorów
- obserwacja i dokumentowanie zjawisk artystycznych
- obserwacja i dokumentowanie zjawisk z zakresu kulturowych kontekstów sztuki i krytyki artystycznej
- organizacja konferencji naukowych i prowadzenie własnych projektów badawczych
- działalność wydawnicza

3.1.3 Ochrona konserwatorska

- bieżąca opieka konserwatorska
- opracowanie systemów przechowywania zgodnych z wymaganiami konserwatorskimi
- opracowywanie i wdrażanie nowych programów konserwatorskich w zakresie przechowywania, utrzymania i ewentualnej rewitalizacji stanów zachowania dzieł sztuki współczesnej
- przygotowanie do powiększania
- przygotowanie do konserwacji starzejących się, wielopostaciowych zbiorów
- współpraca międzynarodowa w zakresie doktryny konserwatorskiej dotyczącej dzieł sztuki współczesnej

3.1.4 Działalność informacyjna i edukacyjna

Tworzenie przyjaznego wizerunku sztuki współczesnej poprzez:

- upowszechnianie wiedzy o sztuce
- organizację różnorodnych, komunikacyjnych form kreatywności widza
- program muzeum wirtualnego
- stworzenie przestrzeni dla sztuki miejskiej
- organizację warsztatów artystycznych dla amatorów - oferta dla różnych grup wiekowych w powiązaniu z działalnością programową muzeum i promocją jego wystaw
- publiczne wykłady, koncerty, projekcje filmowe, promocje wydawnictw etc., w powiązaniu z działalnością programową muzeum i promocją jego wystaw
- stworzenie „Szkoły Muzeum” w oparciu o siły własne muzeum we współpracy z lokalnym ośrodkiem akademickim (sztuka najnowsza, zagadnienia praktyki kuratorskiej i

organizacji współczesnego życia artystycznego)

3.2 Funkcje pochodne

- wspierające formy aktywności MWW

- marketing i fundraising
- usługi kulturalne
- usługi towarzyszące turystyce kulturowej, konferencyjnej i biznesowej
- gastronomia
- atrakcje multimedialne
- księgarnia
- sklep muzealny
- members club
- clubbing z aktywnością intermedialną
- inicjatywy społecznościowe i formy działalności dotyczące oferty czasu wolnego i rekreacji

3.3 Założenia do programu operacyjnego MWW

3.3.1 W muzeum powinno być wydzielonych kilka stref aktywności z niezależnym dostępem do każdej z nich, co pozwoli muzeum prowadzić działalność praktycznie całodobowo przez siedem dni w tygodniu.

Program ekspozycji obejmie:

- wystawę stałą
- 5 modułów wystaw czasowych z możliwością łączenia ich na potrzeby większych ekspozycji
- ekspozycję wejściową, dostępną z ulicy w strefie bezpłatnej muzeum

3.3.2 Liczba odwiedzających MWW w ciągu roku

- Zakładana liczba widzów odwiedzających wystawy - 60 tysięcy widzów
- Zakładana liczba osób odwiedzających budynek muzeum dla uczestniczenia w innych formach działalności – 40 tysięcy uczestników

- zakładana liczba odwiedzających Muzeum Wirtualne – 250 tysięcy wejść

3.4 Struktura organizacyjna Muzeum

Zestawienie przedstawia założoną strukturę organizacyjną przyszłego muzeum z uwzględnieniem koniecznych działów, służb i wymaganych funkcji. Struktura ma charakter docelowy i będzie rozwijana stopniowo, poczynając od niewielkiego zespołu stworzonego po rozstrzygnięciu konkursu architektonicznego (rozwińcie - Załącznik nr 3)

3.4.1 Rada Powiernicza jako organ nadzorujący, oceniający i wspierający instytucję (przedstawiciele organizatora lub organizatorów, instytucji partnerskich, przedstawiciele finansujących partnerów strategicznych, partnerzy prestiżowi, autorytety)

3.4.2 Dyrekcja

Muzeum kieruje Dyrektor Naczelny przy pomocy:

Głównego kuratora Muzeum - Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych i Edukacji
Dyrektora Zarządzającego
Głównego Księgowego

3.4.3 Działy Programowe

Muzeum posiada następujące działy programowe, kierowane przez kuratorów:

- Centrum badań nad sztuką współczesną
- Dział sztuki aktualnej i wystaw czasowych
- Kolekcja MWW i stała ekspozycja
- Archiwum dokumentacji artystycznej i naukowej
- Centrum Edukacyjne
- Biblioteka i mediateka
- Wirtualne Muzeum (internetowy portal muzealny)
- Dział specjalisty ds. rozwoju technicznego muzeum
- Centralny magazyn muzeum

3.4.4 Pozostałe komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska

- m in: Intendent Gmachu z zespołem obsługi wystaw i budynku, Dział Organizacji Wystaw, Ekipa techniczna, Administrator sieci, Dział Dokumentacji Wizualnej, Dział Głównego Inwentaryzatora, Dział Konserwacji, Dział Transportu, Służba Ochrony, Dział Publikacji, Dział Marketingu, Dział Fundraisingu, Dział Zarządzania Budynkiem, Dział Kadr, Dział Księgowości, Pełnomocnicy Dyrektora: ds. Zamówień Publicznych, ds. bhp, ds. obrony cywilnej, ds. ppoż.

3.5 Sieć partnerskich instytucji MWW

Ważnym zadaniem Muzeum będzie stworzenie sieci partnerów strategicznych, krajowych i międzynarodowych, obejmującej:

- instytucje kultury i edukacji
- niezależne ośrodki sztuki i organizacje pozarządowe
- muzea i instytucje partnerskie w Europie i na świecie
- muzea i instytucje kultury w miastach partnerskich Wrocławia
- operatorów turystyki kulturowej, biznesowej i konferencyjnej

4. MWW na tle innych muzeów:

4.1 Istniejące muzea, centra i nowe obiekty w Polsce

W XXI wieku liczba instytucji muzealnych i kolekcji wzrasta każdego roku, co po okresie długoletniego braku inwestycji w powojennej Polsce, przynosi zasadniczą zmianę funkcjonowania sztuki współczesnej i jej społecznego postrzegania. Budynki muzealne wybudowane po wojnie wciąż należą w Polsce do rzadkości. Większość przestrzeni muzealnych to budowle powstałe znacznie wcześniej lub adaptowane. Do wyjątków należy wybudowane z inicjatywy Andrzeja Wajdy w roku 1994 Centrum Sztuki i Kultury Japońskiej Manggha (architekt Arata Isozaki).

Można jednak szacować, że do roku 2015 powstanie w Polsce 8 -10 muzeów i centrów sztuki współczesnej w większych miastach. Większość z nich w nowo wybudowanych siedzibach. Pierwszym z nich będzie rozpoczynające działalność w czerwcu 2008 Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu (powierzchnia wystawiennicza ok 4500m²,

architekt Edward Lach)

Wzrost społecznego zainteresowania sztuką współczesną oraz dynamiczny proces powstawania nowych miejsc prezentacji sztuki współczesnej w Polsce należy ocenić bardzo pozytywnie, także w kontekście budowy we Wrocławiu Muzeum Współczesnego. Oznacza to zarazem konieczność stworzenia wartościowej, unikalnej i atrakcyjnej oferty programowej nowego Muzeum oraz wypracowania jego oryginalnego i wyrazistego wizerunku.

4.2 Atuty Muzeum, związane z tłem sytuacyjnym

- pozytywny wizerunek Wrocławia jako miasta sukcesu modernizacyjnego w gospodarce i kulturze
- potencjał ekonomiczny Wrocławia
- położenie geograficzne, promujące relacje zewnętrzne (międzynarodowe)
- obecność na krajowej mapie znaczących wydarzeń kulturalnych
- połączenia komunikacyjne krajowe i zagraniczne (w przyszłości jeszcze mocno rozwinięte)

4.3 Warunki sukcesu Muzeum zależne od działalności programowej

- szybkie reagowanie na nowe propozycje artystyczne
- budowanie więzi z widzami i społecznością miejską Wrocławia
- efektywna komunikacja ze światem
- zdolność techniczna do ciągłych przemian
- oferta programowa dla różnych grup społecznych i wiekowych
- powiązanie procesu twórczego z edukacyjnym; aktywny udział młodych widzów
- przenikanie się programów merytorycznych z programami edukacyjnymi i społecznościowymi
- zarządzanie informacją i szerokie wykorzystanie mediów
- stworzenie przyjaznego wizerunku muzeum

II. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE BUDYNKU MUZEUM

1. Atuty usytuowania urbanistycznego budynku MWW

Przestrzeń wokół MWW obejmuje zespół istniejących instytucji kultury, na które składają się Muzeum Narodowe wraz z Panoramą Raclawicką, Muzeum Architektury, Akademia Sztuk Pięknych. Budynki te ulokowane są na obrzeżach 5,7 hektarowego Parku Juliusza Słowackiego, przez który prowadzą ciągi piesze o niewielkim natężeniu ruchu łączące wymienione jednostki z miejscami rekreacyjnymi i turystycznymi ulokowanymi nad Odrą: Bulwarem Dunikowskiego, Zatoką Gondol i Wzgórzem Polskim oraz prowadzącą wzdłuż fosy Promenadą Staromiejską, z widokiem na Ostrów Tumski i Wyspę Piaskową.

W pieszym dystansie znajdują się także wydziały humanistyczne i filologiczne UW, Ostrów Tumski, nowa Biblioteka Uniwersytecka, budynek Biblioteki Uniwersyteckiej „Na Piasku”, Ossolineum, w nieco dalszym dystansie Rynek i kompleks Starego Miasta, wreszcie Politechnika i domy studenckie. Dodatkowym pozytywnym czynnikiem jest bliskość urzędów publicznych: Urzędu Miejskiego na Placu Nowy Targ, Urzędu Wojewódzkiego na Placu Powstańców Warszawy i Urzędu Marszałkowskiego przy ulicy Mazowieckiej.

W pobliżu znajduje się także atrakcyjna architektonicznie i uczęszczana Hala Targowa, popularne centrum handlowe Galeria Dominikańska, budynek Poczty Głównej z Muzeum Pocztownym, Hotel Sheraton, gotycki Kościół św. Wojciecha. Planowane są: wizerunkowy budynek Hotelu Hilton i centrotwórcza zabudowa Placu Społecznego, a w bezpośrednim sąsiedztwie, graniczący z MWW i Muzeum Architektury przez ulicę Bernardyńską, publiczny parking wielopoziomowy z uzupełniającymi funkcjami - kawiarnią i placikiem - pozwalającymi oglądać fasadę frontową dawnego kościoła (Muzeum Architektury).

Umiejscowienie MWW w tym zespole architektoniczno-krajobrazowym podniesie

atrakcyjność i znaczenie jego funkcji publicznych w zakresie kultury, sztuki i edukacji. Efekt synergii będzie polegać na wzmocnieniu powiązania istniejących muzeów poprzez wykreowanie spajającego ten kompleks punktu szczególnego i wyznacznika całej strefy, co może być dokonane w wyniku działania następujących czynników:

- atrakcyjną i wyjątkową architekturę budynku MWW o rozpoznawalnej bryle, ukształtowanej spójnie, ale bez monotonii, o przyjaznym, a jednocześnie reprezentacyjnym charakterze
- wyznaczenie osi widokowych i tras komunikacyjnych dla ruchu pieszego i rowerowego
- podkreślenie walorów krajobrazowych poprzez wyposażenie i rewitalizację istniejącego parku miejskiego
- urządzenie parku rzeźby, co dodatkowo podkreśli publiczny charakter kompleksu jako przestrzeni o szczególnych walorach rekreacyjnych i kulturowych

Akcelerację przemian w tym regionie wzmocnią także planowane inwestycje własne Muzeum Narodowego, które przewiduje uruchomienie w perspektywie pięcioletniej ekspozycji sztuki współczesnej na kondygnacjach strychowych oraz planowana przez Muzeum Architektury budowa nowego obiektu wystawienniczego.

Usytuowanie MWW wzmocni funkcje obecne już w tym obszarze, który w planie rozwojowym powinien być przewidziany jako znaczący dla komunikacji pieszej: przyjazne trasy spacerowe wiodące od przystanków komunikacji miejskiej przy Moście Pokoju, Placu Społecznym i ul. Św. Katarzyny, przedłużenie Promenady Staromiejskiej oraz wytyczone szlaki rowerowe.

Wszystko to, razem z korzystnym usytuowaniem na przecięciu szlaków komunikacyjnych sprawi, że MWW zafunkcjonuje jako generator ruchu pieszego i rowerowego. Dodatkowo, znaczenie całego parku można wzmocnić poprzez uwzględnienie go, jako miejsca czy punktu przecięcia traktów ruchu rowerowego i pieszego, przy projektowaniu przebiegu sieci miejskich traktów rowerowych i pieszych.

Ze względu na usytuowanie budynku MWW, postuluje się reprezentacyjną strefę wejściową usytuować od strony parku, co wymaga rezygnacji z planów przedłużenia ul. Modrzewskiego w kierunku południowym. Dla ekspozycji bryły budynku od strony północnej postulowane jest utrzymanie obecnego placu obok ulicy Modrzewskiego i pozostawienie go niezabudowanym także w przyszłości. Będzie to miało istotne znaczenie dla otworzenia osi widokowej od strony rzeki Odry.

2. Założenia do konkursu architektonicznego MWW

Wizje bryły budynku i jego wewnętrzną logikę należy pozostawić architektom.

Proponujemy, by wyłonienie projektu przyszłego muzeum nastąpiło w drodze międzynarodowego konkursu.

Proponujemy, by w warunkach konkursu nie narzucać wizji budynku, nie wprowadzać nadmiernych ograniczeń związanych z miejscowym zagospodarowaniem ani zbyt szczegółowych wytycznych co do rozwiązań przestrzennych. Wystarczy ogólne założenie, że budynek muzeum musi być zdolny do służenia celom programowym, funkcjonalny i swobodny, odróżniający muzeum od budowli o innych funkcjach.

Wstępnie założyć można powierzchnię całkowitą w granicach pomiędzy 15 000 – 20 000 m², w tym kondygnacje poniżej poziomu gruntu z możliwością ich wykroczenia poza obris działki od strony wschodniej. Podział na kondygnacje może być potraktowany umownie z uwagi na różnice wysokości pomieszczeń o różnych funkcjach. W założeniach do konkursu można jako opcjonalne wskazać na możliwość połączenia komunikacyjnego z nawą kościoła mieszczącego Muzeum Architektury.

Istotne jest wskazanie niektórych konkretnych oczekiwań:

- powierzchnia wystawowa ok. 4500 m²
- wysoka, wielofunkcyjna strefa wejściowa
- klub multimedialny ok. 600 m² powierzchni
- powierzchnie magazynowe wysokiego składowania ok. 3000 m²
- powierzchnia ok. 7500 m² na pozostałe funkcje programowe i administracyjne jakie spełnić ma dynamicznie działająca instytucja.